

Thema: Een roepende in de woestijn

Tekst: Johannes 1: 19-28

Bijzonderheid: 2de adventszondag

Welkom | De tweede adventskaars | Stilte en bemoediging | NLB 444: 1,2 | Gebed | Gods leefregels | Psalm 130: 2 (Nieuwe Psalمبرijming) | Kinderkring | Lezen: Jesaja 40: 1-11 en Johannes 1: 19-28 | NLB 456b: 1,2 | Preek: Een roepende in de woestijn | Orgelspel | NLB 439: 1,2 | Dankgebed - stilte - het Onze Vader | ELB 501: 1,2,3 | Zegen | Collecten

Lieve mensen,

Kent u die uitdrukking?

Hij is als een roepende in de woestijn?

En weet u ook, wat die uitdrukking betekent en waar die vandaan komt?

Nou tot zo ver ds. Gremdaat.

Maar die uitdrukking komt dus uit de Bijbel.

Uit die twee stukjes, die we zojuist hebben gelezen: Jesaja 40 en Johannes 1.

Daar gaat het beide keren over een stem, die roept in de woestijn.

Maar weet je, wat nou zo merkwaardig is?

Die uitdrukking heeft in onze taal een heel andere betekenis gekregen.

Want als wij dat nu zo zeggen “hij is als een roepende in de woestijn” dan bedoelen wij, dat hij niet gehoord wordt. Hij zegt wel wat, maar niemand luistert. Het is stil om hem heen.

Maar dat is bij Jesaja en dat is ook bij Johannes wel anders. Want dan zijn er wel mensen die luisteren en die gehoor geven aan hun boodschap.

En die woestijn is dan niet een plek van eenzaamheid en van de stilte om je heen, maar bij Jesaja en bij Johannes zegt die woestijn iets over het volk en over de situatie waarin dat volk zich bevindt.

Als Jesaja dat schrijft, dan is het volk in ballingschap.

Het is een en al ellende.

En dan komt hij met een boodschap, waar je u tegen zegt. Een boodschap van hoop en van troost. *Troost, troost, mijn volk, zegt de Heer, uw God.*

Nou, dat klinkt dat lamgeslagen volk als muziek in de oren.

Dat is als een oase in de woestijn.

En datzelfde zie je ook bij Johannes.

Wel op een andere manier. Het volk is hier niet in ballingschap.

Maar Israël heeft het wel zwaar. Heel zwaar.

Ze worden al jaren door de Romeinen onderdrukt.

En dan gaat het volk ook nog eens gebukt

onder al die wetjes en regeltjes van hun leiders.

Ze zijn -wat je noemt- aan het einde van hun latijn.

En het volk lijkt wel op zo'n droge en dorre woestijn.

En dan is daar opeens een man met zijn programma: The Voice.

De stem van Johannes, die roept in de woestijn.

De stem van de wegbereider van de Heer.

En hij laat me toch een boodschap horen.
Zo hoopgevend, zo inspirerend, zo verrassend.
De mensen komen daar niet voor niets massaal op af.

Zelfs de priesters, de Levieten en de farizeeën worden nieuwsgierig.
Zij willen wel iets meer weten over die roepende in de woestijn.
Want wie is die man bij Betanië aan de andere kant van de Jordaan en wat wil hij met zijn acties bereiken?

Nou je kunt je voorstellen dat de leiders van het volk dat willen weten.
Maar voordat ik daar verder op inga, wil ik eerst iets zeggen over die locatie, over die plek waar Johannes optreedt.

Dit gebeurde in Betanië aan de overkant van de Jordaan, waar Johannes doopte, staat er in vers 28.

Betanië komen we vaker tegen bij Johannes.
Denk aan Martha, Maria en Lazarus. Die woonden ook in Betanië.
Alleen dat is niet het Betanië aan de overkant van de Jordaan, want dat Betanië ligt onder de rook van Jeruzalem.
Dus kennelijk zijn er meer plaatsen met die naam.
Dat kennen wij ook wel. Denk maar aan plaatsen als Nes en Scherpenzeel en Âldegea (Oudega).

Maar hier gaat het dus om Betanië aan de overkant van de Jordaan. Dat wordt er nadrukkelijk bij gezegd. Aan de overkant van de Jordaan.
Dat betekent, lieve mensen, dat het volk eerst naar de andere kant moest gaan om bij Johannes te kunnen komen. Zij moesten eerst de Jordaan oversteken.

Daar zit natuurlijk meer achter. Dat voel je op je klompen wel aan.
Want de Jordaan, dat is die rivier van de verhalen van vroeger.
Toen hun voorouders onderweg waren door de woestijn naar het beloofde land.
Toen zij voor de Jordaan kwamen te staan. De grens tussen de woestijn en het land Kanaän, waar ze eindelijk weer in normale huizen konden wonen en waar ze hun weer hun eigen land zouden hebben.
Ja, die doortocht door de Jordaan, dat moet een fantastisch moment zijn geweest. De toekomst werd werkelijkheid. De droom ging in vervulling.

Maar hier in Johannes 1 zie je een tegenovergestelde beweging.
Niet het land in. Maar het land uit.
Niet weg van de woestijn. Maar juist naar de de woestijn toe. Naar Betanie aan de overkant van de rivier.

Apart hè.
En wat zit daar nou achter? Waarom wil Johannes dat de mensen daar naartoe gaan?
Want hij had toch net zo goed aan de goede kant van de Jordaan kunnen gaan staan. Aan de kant van Israël.

Johannes wil het volk weer terugbrengen naar een grenssituatie.
Zoals het volk Israël toen voor die laatste grens stond en alleen nog maar die Jordaan moest oversteken, zo stond het volk opnieuw voor een grens.
Want het koninkrijk van God is nabij gekomen.
Hij mag het volk voorbereiden op de komst van de messias.

Nog even en dan klinken weer die woorden van Jesaja: Ziehier is uw God. De herder die zijn volk zal verzamelen en zal leiden.

Maar de mensen moeten ook weten, waarom Hij moest komen.
Want dat was om hun. Dat was om hun zonden en om de woestijn in hun leven. Daar werden ze gewoon bij bepaald toen zijn de Jordaan overstaken met hun gezicht naar de woestijn toe.

Want zo stonden ze ervoor.
Zo slecht waren ze er aan toe.

En tegelijkertijd liepen ze door het water.
En daar werden ze zelfs in gedoopt.
Ziet u en voel je de spanning?
De spanning tussen de kurkdroge grond en het heldere en verfrissende water.
De spanning tussen dood en leven.
De spanning tussen wat wij ervan terecht hebben gebracht en hoe God daartegenover staat.

En dat, beste mensen, dat is advent ten voeten uit.
Want advent is niet alleen vooruitkijken.
Het is niet alleen verwachten en uitzien naar.

Maar advent is ook een tijd van inkeer.
Een tijd van zelfreflectie en van nederigheid.
Een tijd van eerlijk en kritisch naar jezelf kijken.
Een tijd van je leven plaatsen in het licht van God.

Doe je dat wel eens en neem je daar wel eens de tijd voor?
Zou het ook goed voor je zijn om dat te doen?
Zou je zo misschien ook ontdekken dat die woestijn en dat levende water in je eigen leven heel dicht bij elkaar kunnen liggen?
Want het kan er van de buitenkant nog zo sprankelend en levendig uitzien, maar dat wil niet zeggen dat dat van binnen ook zo is.

Dus waar het gaat ook om in deze adventstijd.
Het gaat ook om de vraag, wie je bent.
Wie je echt bent.
Niet wat je laat zien, maar wat er leeft in je binnenste.

En daarbij komt ook de vraag, wat je doet met die dingen die je liever zou willen verbergen?
De dingen waar je je misschien voor schaamt.
Je zonden. Je imperfecties. Je leegte. De woestijn in je leven.

En in die woestijn is er dan die stem van Johannes.
Die stem die wijst op Een die daarin kan helpen.
Die daarin verandering kan brengen.

Daarom staat hij daar aan de overkant.
Daarom doopt hij.
Om de mensen voor te bereiden op de komst Een, die woestijnen kan laten bloeien.

Een, die stromen van levend water zal laten vloeien en die ons zal verlossen van al die dingen, waar we ons voor schamen.

En het ontbreekt Johannes niet aan belangstelling.
Want de mensen verlangen gewoon naar verandering. Daar hunkeren zij naar.
Ze komen naar hem toe en ze laten zich dopen.

En dan komen we bij die gesprekken met die priesters en levieten.
Een afvaardiging uit de kring van de farizeeën.
Zij kwamen poolshoogte nemen.
Zij wilden wel wat meer te weten komen over die man, die zoveel mensen trok.
Wie ben je?, vragen zij recht op de man af.

En het antwoord dat Johannes dan geeft, is opmerkelijk.
Want hij zegt niet, wie hij wel is, maar wie hij niet is.
Ik ben niet de messias.

Was dat wat de mensen van hem dachten?
Werd hij zo gezien?
Maar nu horen zij uit zijn eigen mond, dat hij dat niet is.
Maar wie is hij dan wel?
Elia? Nee. De profeet? Nee.

Maar zeg nou toch eens wat meer over jezelf.
Wie ben je nou echt?

En dan volgt die tekst uit Jesaja 40.
En over iemand, die na hem komt en die veel groter en veel belangrijker is dan hij. Een
bij wie Johannes het niet eens waard is om de riemen van zijn sandalen los te maken.

Dat is de Johannes, zoals we hem kennen.
Altijd maar van zich afwijzen.
Niet zelf in de spotlight gaan staan.

Misschien ken je wel die afbeelding van Johannes met een veel te lange wijsvinger. Een
schilderij van Matthias Grünewald, die daarmee duidelijk liet zien, wat Johannes deed.
Wijzen naar de messias. Wijzen naar het lam van God, dat onze zonden op zich nam.

En daarmee is Johannes een voorbeeld voor ons allemaal.
Want ook wij hebben die taak.
Om ons licht zo te laten schijnen, dat de mensen om ons heen onze goede werken zien
en God de Vader gaan zoeken en gaan grootmaken.
Ook wij hebben de taak om leesbare brieven te zijn van Christus.

Maar hoe zijn we dat? Wat laten we daarvan zien?
Wat laat ik daarvan zien?

Ik moet vaak denken aan de woorden van een van mijn leermeesters. Een hoogleraar,
die tegen ons als theologie-studenten zei: Jullie gaan straks na de opleiding aan de slag
om de rijkdommen uit de bijbel te laten zien. Dat is een prachtig werk. Maar daar zit
ook gevaren aan. Het gevaar dat jezelf voor die rijkdommen gaat staan en dat de

gemeente alleen jou ziet staan. Jullie moeten altijd een stapje opzij doen. Jullie moeten die rijkdommen laten zien. Daar gaat het om.
Nou dan ben je helemaal in de sfeer van Johannes.
Niet jezelf in het middelpunt zetten, maar Hem aan wie je zoveel te danken hebt.

En ach, wat is het dan vaak fout gegaan.

In mijn eigen leven.

Maar ook in de kerk. Al die strijd om standpunten, waarvan wij vonden dat ze halszaken waren.

Ja, dat vonden wij.

Maar ik denk dan ook vaak: Wat zou Hij daar nou van vinden? Onze Heiland? De Here Jezus? Ging het meer om ons eigen gelijk dan om Hem, die kwam om te dienen en die zoveel van ons houdt, dat hij zelfs zijn eigen leven voor ons heeft gegeven.

Och, we konden er wat van.

De strijd in de kerk, terwijl de wereld in brand stond en wij er niet waren voor de mensen om ons heen.

Als je daarover nadenkt, dan ga je met de mensen in Johannes 1 mee.

Mee naar de andere kant van de Jordaan.

Naar de grens om te ontdekken, waar het echt om gaat.

En dan kom je uit bij het kruis.

Dan kom je uit bij het lam van God, bij Christus.

Die de weg heeft gebaad.

Die de weg van het leven heeft opgebroken.

Die de stromen van levend water laat vloeien om jou en mij te helen, om jou en mij te vullen met zijn liefde, om de woestijn in jouw en mijn leven te laten bloeien.

En dan, lieve mensen, ja dan kun je verder.

Als adventsgelovigen, die samen onderweg zijn en die samen het licht laten schijnen.

Niet ons eigen licht, maar het licht van onze Heiland, van de goede herder die zijn leven heeft ingezet voor zijn schapen.

Hem komt toe alle lof en de heerlijkheid, van nu tot in eeuwigheid.

AMEN

ds. Piet Hulshof
6 december 2020